

Alergologų draugijai - 25 metai

Med. dr. EDUARDAS RAZGAUSKAS

Lietuvos alergologija - tai ne dabar atsiradusi medicinos mokslo kryptis. Pirmasis šios mokslo šakos darbuotojas - profesorius Vl. Lašas (1892-1966). Šis prakilnus medicinos ir biologijos mokslo kūrėjas Lietuvoje 1926 m. Vytauto Didžiojo universiteto Mokslinėje taryboje apgynė medicinos mokslo disertaciją: "Anafilaksija (eksperimentiniai tyrimai)". Jis ir jo mokiniai, Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakulteto fiziologijos ir fiziologinės chemijos bendradarbiai, detalai tyrinėjo anafilaksijos (anafilaksija - audringa organizmo reakcija į svetimą baltymą) apraiškas eksperimentiškai, anafilaksijos persidavimą per placenta, nesuvirškinto baltymo įsisiurbimą iš žarnyno į kraują ir dėl to atsiradusį įsijautrinimą. Vėliau šios krypties darbai buvo plėtojami vadovaujant Vl. Lašo mokiniui profesoriui B. Padegimui. Klinikinės alergologijos pradžiai atsiranda taip pat Vytauto Didžiojo universitete - tai įžymaus Lietuvos dermatologo prof. B. Sideravičiaus aprašyta šienligė. 1931 m. prof. B. Sideravičius paskelbė darbą "Odos alergija ir jos gydymas".

Prof. B. Sideravičiaus pradėtas odos alergijos studijas iki šiol tęsia Kauno medicinos akademijos prof. P. Gailevičius. Po Antrojo pasaulinio karo alergologijos mokslas buvo plėtojamas toliau. Tuometinėje Sovietų Sąjungoje Lietuvos alergologai buvo vieni iš aktyviausių. Jau 1962 m. Kaune Lietuvos fiziologų draugija kartu su SSSR medicinos mokslų akademijos Alergologijos mokslinio tyrimo laboratorija organizuoja mokslinę konferenciją, skirtą alergijos problemoms svarstyti. Po konferencijos akademikas Vl. Lašas kartu su SSSR medicinos mokslų akademijos akademiku A. Ado apilankė tuometinį Lietuvos sveikatos

apsaugos ministrą V. Kleizą ir pasiūlė jam Lietuvoje organizuoti reguliarią alergologinę pagalbą sergantiems alerginėmis ligomis. 1963 m. šių eilučių autoriui buvo pavesta organizuoti alergologijos kabinetą Respublikinės Vilniaus klinikinės ligoninės "Raudonasis kryžius" konsultacinėje poliklinikoje. 1966 m. Šiauliuose vadovaujant profesoriams B. Padegimui ir J. Kupčinskui įvyksta, galima sakyti, antroji alergologinė konferencija, kurioje gana plačiai aptariamos profesinės alerginės ligos, vaistų sukeltos alerginės reakcijos. Labai reikšmingi alergologijai 1970 m. Tais metais Lietuvos fiziologų draugija, vadovaujama prof. B. Padegimo, ir Kauno medicinos institutas sukviečia jau III alergologinę konferenciją. Konferencijos metu iniciatyvinę grupę (prof. J. Kupčinkas, prof. B. Padegimas ir šių eilučių autorius) pasiūlė visiems, kas domisi alergologijos problemomis, susiburti į Lietuvos alergologų draugiją. Tuo metu į draugiją įstojo 41 gydytojas.

Taigi šiemet sukanka 25 metai, kai veikia alergologų draugija, kuri 1985 m. į savo tarpą įtraukė ir imunologijos baruose dirbančius mokslininkus. Pastaruoju metu susikuria atskira Lietuvos imunologų draugija.

Trumpai apie draugijos veiklą. Didžiausias draugijos nuopelnas - tai žinių apie alergologiją, alergines ligas sklaidymas. Pirmiausia - gydytojų sistemingas mokymas tuomet egzistavusioje Liaudies universitetų sistemoje. 1972-1978 m. organizuotose dvimečiuose kursuose mokėsi per 500 gydytojų. Norėčiau paminėti aktyviausius šio mokymo dalyvius - tai prof. B. Padegimą, prof. P. Gailevičių, prof. Anatolijų Kondrotą. Į šią veiklą įsitraukė ir jaunesnieji kolegos alergologai L. Japertienė (Kauno klinikų alergologė), L.

Daukšienė (Šiaulių alergologė), šiame darbe startavo ir dabartinė Respublikinio alergologijos centro vadovė prof. R. Dubakienė. Daugeliui gydytojų tai buvo, galima sakyti, pirmos sistemingos žinios apie alergines ligas. Tik apie devyniasdešimtąsias metus mūsų aukštosiose mokyklose įvedami klinikinės alergologijos fakultatyviniai kursai, o tobulinimo kursai alergologijos srityje organizuojami Vilniaus universitete tik nuo 1993 metų (juos organizavo prof. R. Dubakienė).

Be to, kas 4 metai buvo organizuojamos mokslinės alergologijos konferencijos, leidžiama tų konferencijų medžiaga (paskutinė konferencija 1992 m.). Didžiausią šių konferencijų darbo našumą tempė nuolatinio draugijos pirmininko pavaduotojo prof. B. Padegimo vadovaujama tuometinės Kauno medicinos akademijos Normalinės ir pataloginės fiziologijos katedra. Į šias konferencijas suvažiuodavo žymiausi SSSR alergologai, o atsileidus valdymo varžtams atvykdavo ir kai kurie užsieniečiai, ypač iš SSSR satelitų (Lenkijos, Vengrijos, Rytų Vokietijos).

Vienas iš stambiausių draugijos remiamų darbų buvo trejus metus trukę moksliniai alerginių ligų paplitimo tyrimai Kretingos, Šilutės, Alytaus ir Plungės rajonuose (1970-1973) bei vėliau Šiaulių rajone. Juose aktyviai dalyvavo vaikų alergologės E. Bučienė ir L. Daukšienė. Šiose ekspedicijose savo mokslinę karjerą pradėjo ir dabar Lietuvoje gerai žinomas žmogaus genetikos specialistas prof. V. Kučinskas, tuomet tyrinėjęs alergologinių ligų paveldėjimo problemą.

Draugijos iniciatyva pradėta tyrinėti ir Lietuvos butų akrofauna (erškės, gyvenančios butuose); šiems darbams vadovavo R. Dubakienė (tada R. Vaicekauskaitė). Į alergolo-